

Agder Fylkeskommune
Att:
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal

Høring - deltakerforskrift for 2027

1. Innledning

På bestilling datert 9. juni 2026 fra Nærings- og fiskeridepartementet sender Fiskeridirektoratet med dette forslag til deltakerforskrift for 2027 på høring. Høringsfristen er **3. november 2026**.

Høringsforslaget er utarbeidet med grunnlag i gjeldende § 21 i deltakerloven. Endringen av § 21, vedtatt ved lov 5. mars 2021 nr. 7, er ikke lagt til grunn for forslaget, ettersom tidspunktet for lovendringens ikrafttredelse ennå ikke er fastsatt. Lovendringen er en del av oppfølgingen av Stortingets vedtak om å erstatte dagens konsesjoner og deltakeradganger med en ny felles fiskeritillatelse, jf. Meld. St. 32 (2018–2019) *Et kvotesystem for økt verdiskaping* punkt 3.1.

Forslaget bygger ikke på endringene i forskriftsregelverket om fiskeritillatelser som Fiskeridirektoratet sendte på høring 26. mars 2026. De foreslåtte forskriftsendringene i nevnte forskrift forutsetter i praksis at de vedtatte endringene i deltakerloven trer i kraft. Departementet har opplyst at det på et senere tidspunkt vil komme tilbake til når lovendringen kan settes i kraft.

Høringen omfatter følgende tema:

- ✓ en vurdering av om overgangsordningen for fartøy uten én enkeltperson som majoritetseier i åpen gruppe i fisket etter kveite nord for 62 grader nord bør avvikles fra 2027 eller videreføres,
- ✓ en vurdering av vilkårene for bruk av leiefartøy i åpen gruppe ved forlis og havari, og forslag til nødvendige forskriftsendringer,
- ✓ eventuelle øvrige tekniske eller mindre endringer i deltakerforskriften for 2027.

I samsvar med departementets bestilling omfatter høringsnotatet ikke tema som er vurdert av arbeidsgruppen som har sett på innretningen av åpen gruppe i fisket etter torsk nord for 62 grader nord, jf. Stortingets vedtak 599 (2023–2024). Oppfølgingen av arbeidsgruppens rapport vil skje i en egen prosess.

Tabeller og illustrasjoner i denne høringen er utarbeidet av Fiskeridirektoratet med grunnlag i egne data.

2. Vurdering av overgangsordningen for fartøy uten én enkelt majoritetseier i åpen gruppe i fisket etter kveite nord for 62 grader nord

2.1. Bakgrunn og innføring av adgangsreguleringen

Fisket etter kveite nord for 62 grader nord ble i 2025 regulert med fartøykvoter, uten at adgangen til å delta i fisket var regulert i deltakerforskriften.

I forbindelse med høringen av deltakerforskriften for 2026 foreslo Fiskeridirektoratet å deltakerregulere fisket i en åpen gruppe. Forslaget omfattet blant annet en begrensning av direktefisket til fartøy under 15 meter største lengde og innføring av nærmere vilkår for deltakelse.

Det ble foreslått krav om manntallsføring av eier og høvedsmann, krav om at eier selv skulle stå om bord under utøvelsen av fisket, samt krav om at én enkeltperson direkte eller indirekte gjennom foretak måtte eie mer enn 50 prosent av fartøyet.

Kravet om én majoritetseier skulle blant annet bidra til å begrense muligheten for deltakelse med flere fartøy i direktefisket. Det ble også reist spørsmål om behovet for en overgangsordning.

Ved fastsettelsen av deltakerforskriften for 2026 besluttet Nærings- og fiskeridepartementet å avvente innføringen av adgangsreguleringen. Departementet ba 19. desember 2025 Fiskeridirektoratet om å drøfte aktuelle adgangsvilkår i forbindelse med høringen av reguleringen av fisket etter kveite i 2026, slik at adgangsvilkårene, fartøykvotene og øvrige regulerings tiltak kunne vurderes i sammenheng.

På denne bakgrunn sendte Fiskeridirektoratet 6. februar 2026 forslag til regulering av fisket etter kveite nord for 62 grader nord i 2026 på høring, med høringsfrist 23. mars 2026. Høringen omfattet også forslag til adgangsvilkår i deltakerforskriften, herunder krav om én enkelt majoritetseier og spørsmål om behovet for en overgangsordning.

På bakgrunn av høringen besluttet Nærings- og fiskeridepartementet å ta fisket etter kveite nord for 62 grader nord inn i deltakerforskriften med virkning fra 4. mai 2026. Fisket ble tatt inn i forskriftens virkeområde i § 1 første ledd bokstav q og regulert med en åpen gruppe gjennom ny § 42 a. Adgangsreguleringen skulle blant annet sikre at fartøykvotereguleringen fikk tilsiktet effekt og motvirke at de samme eierinteressene deltok med flere fartøy i direktefisket.

Det ble samtidig innført krav om at én enkeltperson direkte eller indirekte gjennom foretak må inneha mer enn 50 prosent av eierandelene i fartøyet. Som et midlertidig unntak for 2026 kunne fartøy uten én enkelt majoritetseier likevel delta dersom fartøyet hadde deltatt med samme eierkonstellasjon i fisket i 2025.

Departementet har bedt Fiskeridirektoratet vurdere om overgangsordningen bør avvikles fra 2027 eller videreføres.

2.2 Tallmateriale

Fiskeridirektoratet har undersøkt utviklingen i gruppen fartøy som var omfattet av overgangsordningen da kravet om én enkelt majoritetseier ble innført 4. mai 2026. Formålet har vært å kartlegge hvor mange fartøy som fortsatt ikke oppfyller majoritetseierkravet, og i hvilken grad gruppen har endret seg etter innføringen av kravet.

Tabell 1. Oppfølging av fartøy omfattet av overgangsordningen

Tidspunkt	Med én majoritetseier	Uten én majoritetseier	Uavklart eierstruktur	Ikke lenger i fartøypopulasjonen	Antall fartøy i startgruppen
04.05.2026	0	64	0	0	64
09.09.2026	3	58	0	3	64

Kilde: Fiskeridirektoratets registre. Startgruppen består av fartøy som 4. mai 2026 var aktive, merkeregistrerte og under 15 meter største lengde, som hadde registrert kveitefangst nord for 62 grader nord i perioden 2022 til 4. mai 2026, og som på denne datoen var uten én majoritetseier.

Tabellen viser utviklingen i den gruppen fartøy som var omfattet av overgangsordningen ved innføringen av kravet om én enkelt majoritetseier. Per 9. september 2026 hadde tre av fartøyene fått registrert én majoritetseier, mens 58 fortsatt ikke oppfylte kravet. Tre fartøy oppfylte ikke lenger kriteriene for å inngå i gruppen som følges i analysen.

For fartøyene som fortsatt ikke oppfyller majoritetseierkravet, har Fiskeridirektoratet også undersøkt hvilken aktivitet de har hatt i kveitefisket etter innføringen av kravet.

Tabell 2. Registrert fangstverdi fra kveite blant fartøy som fortsatt er uten én majoritetseier

Registrert fangstverdi fra kveite	Antall fartøy	Andel av fartøyene
Under 50 000 kr	44	75,9 %
50 000–99 999 kr	3	5,2 %

Registrert fangstverdi fra kveite	Antall fartøy	Andel av fartøyene
100 000–249 999 kr	7	12,1 %
250 000–499 999 kr	4	6,9 %
500 000–999 999 kr	0	0,0 %
1 000 000 kr eller mer	0	0,0 %
Totalt	58	100,0 %

Kilde: Fiskeridirektoratets registre. Tabellen omfatter fartøy i startgruppen som per 9. september 2026 fortsatt var aktive, merkeregistrerte, under 15 meter største lengde og uten én majoritetseier. Registrert fangstverdi gjelder kveite nord for 62 grader nord i perioden 1. januar til 9. september 2026.

Tabellen viser at de fleste fartøyene som fortsatt ikke oppfyller majoritetseierkravet har begrenset registrert fangstverdi fra kveite. Av de 58 fartøyene hadde 44 registrert kveitefangstverdi under 50 000 kroner i perioden. Ingen av fartøyene hadde registrert kveitefangstverdi over 500 000 kroner.

2.3 Fiskeridirektoratets vurdering

Formålet med overgangsordningen var å gi berørte fartøyeiere tid til å tilpasse eierstrukturen til kravet om én enkelt majoritetseier. Overgangsordninger av denne karakter bør som utgangspunkt være tidsavgrensede. En langvarig videreføring kan forsinke nødvendige tilpasninger og føre til ulik behandling av fartøy som har tilpasset seg hovedregelen og fartøy som fortsatt omfattes av unntaket.

Ved innføring av krav om majoritetseienskap i åpen gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei og kongekrabbe fikk tilsvarende overgangsordninger virkning ut påfølgende reguleringsår.

Deltakerforskriften fastsettes normalt før starten av reguleringsåret, og nye vilkår gjelder som hovedregel fra 1. januar. Når det gis en overgangsordning i forbindelse med et nytt vilkår, vil de berørte aktørene dermed normalt ha om lag ett reguleringsår til å tilpasse seg.

Kravet om majoritetseienskap i fisket etter kveite trådte imidlertid først i kraft 4. mai 2026. Fartøyeierne som ble omfattet av overgangsordningen har derfor hatt kortere tid til å tilpasse seg kravet enn det som normalt følger av tilsvarende overgangsordninger. Endringer i eierstrukturen kan dessuten kreve økonomiske, selskapsrettslige og praktiske tilpasninger som kan være tidkrevende å gjennomføre.

Fiskeridirektoratet har ved vurderingen lagt vekt på tallmaterialet i punkt 2.2. Tallene viser at 64 fartøy var omfattet av overgangsordningen ved innføringen av kravet om én enkelt majoritetseier. Per 9. september 2026 hadde tre av fartøyene fått registrert én majoritetseier,

mens 58 fortsatt ikke oppfylte kravet. Tre fartøy oppfylte ikke lenger kriteriene for å inngå i analysegrunnlaget.

Fiskeridirektoratet har også sett hen til aktiviteten i kveitefisket blant fartøyene som fortsatt ikke oppfyller majoritetseierkravet. Tallmaterialet viser at fartøyene fortsatt hadde aktivitet i fisket etter innføringen av kravet. Samtidig hadde de fleste fartøyene relativt begrenset registrert fangstverdi fra kveite i perioden.

Tallene kan isolert sett trekke i ulike retninger. På den ene siden har få fartøy fått registrert én majoritetseier etter at kravet trådte i kraft. På den andre siden har fartøyeierne hatt relativt kort tid til å gjennomføre nødvendige tilpasninger av eierstrukturen. Etter Fiskeridirektoratets vurdering gir tallmaterialet derfor ikke grunnlag for å konkludere med at fartøyeierne har hatt tilstrekkelig tid til å innrette seg etter det nye kravet.

Etter en samlet vurdering mener Fiskeridirektoratet at tiden fra kravet trådte i kraft 4. mai 2026 til utløpet av 2026 gir en forholdsvis kort tilpasningsperiode sammenlignet med det som normalt følger av tilsvarende overgangsordninger. Hensynet til å gi berørte fartøyeiere tilstrekkelig tid til å gjennomføre nødvendige tilpasninger taler derfor for at overgangsordningen videreføres ut 2027.

Videreføringen foreslås begrenset til fartøy som deltok med samme eierkonstellasjon i fisket etter kveite nord for 62 grader nord i 2025. Forslaget innebærer at overgangsordningen videreføres for den samme kretsen av fartøy som var omfattet ved innføringen av kravet om én enkelt majoritetseier. Nye eierkonstellasjoner vil ikke kunne omfattes av unntaket.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på om overgangsordningen bør videreføres som foreslått.

3. Vurderinger av endringer i leiefartøyregelverket for åpen gruppe

3.1 Bakgrunn

Departementet har i bestillingen vist til fiskeri- og havministerens svar 27. april 2026 på spørsmål nr. 2407 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim.

Spørsmålet gjaldt en fartøyeier som kort tid etter å ha anskaffet fartøy for ervervsmessig fiske, mistet fartøyet i et forlis. Etter gjeldende regelverk oppfylte han ikke vilkårene for bruk av leiefartøy i åpen gruppe. Fartøyeieren var ikke ført på blad B i fiskermanntallet og oppfylte heller ikke kravet om deltakelse i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene.

I svaret uttalte fiskeri- og havministeren blant annet:

«Denne saken viser at restriksjonene i leiefartøyregelverket for åpen gruppe bør justeres. Jeg vil ta initiativ til å endre forskriften, slik at særskilte tilfeller som dette kan omfattes av leiefartøyordningen.»

Departementet har på denne bakgrunn bedt Fiskeridirektoratet vurdere hvordan fiskeri- og havministerens merknad best kan følges opp, herunder foreslå nødvendige forskriftsendringer.

Saken reiser spørsmål om kravene til manntallsføring på blad B og tidligere deltakelse i fisket fortsatt utgjør en hensiktsmessig avgrensning av hvem som kan få tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe.

3.2 Gjeldende rett

Utgangspunktet etter deltakerloven og havressursloven er at kvoter og fisketillatelser er knyttet til en bestemt fartøyeier og et bestemt fartøy. Fartøyeier kan som hovedregel bare drive fiske på de aktuelle kvotene og fisketillatelsene med dette fartøyet. Bruk av leiefartøy er derfor et unntak fra hovedregelen.

Leiefartøyordningen er begrunnet i hensynet til fartøyeiere som rammes av forlis eller havari som medfører vesentlig driftsavbrudd. Ordningen skal gjøre det mulig å opprettholde driften i en begrenset periode mens fartøyet repareres eller erstattes.

Det er samtidig nødvendig å være restriktiv med adgangen til å benytte leiefartøy. En vid adgang kan legge til rette for at flere kvotegrunnlag fiskes på samme fartøy, skjult kvoteleie eller uønsket press på kvotegrunnlaget. Leiefartøybestemmelsene praktiseres derfor strengt.

Adgangen til å benytte leiefartøy var tidligere knyttet til fiske i medhold av deltakeradgang i lukket gruppe eller spesiell tillatelse.

I deltakerforskriften for 2017 ble det åpnet for at en leiefartøytillatelse for lukket gruppe også kunne gjøres gjeldende i åpen gruppe. Dette forutsatte at det forliste eller havarerte fartøyet eller utskiftingsfartøyet hadde deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene.

Nærings- og fiskeridepartementet sendte 28. august 2017 på høring et forslag om å utvide leiefartøyordningen ytterligere, slik at det ved forlis eller havari også skulle kunne gis leiefartøytillatelse til fartøyeiere som kun deltok i åpen gruppe. Det ble foreslått som vilkår at fartøyeieren var ført på blad B i fiskermanntallet og hadde deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene. Den utvidede adgangen ble tatt inn i deltakerforskriften for 2018 og trådte i kraft 1. januar 2018.

Ved innføringen av den utvidede adgangen til bruk av leiefartøy i åpen gruppe ble det stilt krav om at fartøyeieren hadde deltatt med det senere forliste eller havarerte fartøyet i det aktuelle fisket. Kravet om deltakelse med dette fartøyet ble fjernet ved fastsettelsen av deltakerforskriften for 2023, fordi det kunne slå urimelig ut for fartøyeiere som hadde skiftet fartøy. Etter gjeldende bestemmelse er det tilstrekkelig at eieren av det forliste eller havarerte fartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i referanseperioden.

Etter deltakerforskriften § 51 femte ledd annet punktum kan Fiskeridirektoratet gi tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis eller havari dersom:

- leiefartøyet har en største lengde på under 11 meter
- eier av det forliste eller havarete fartøyet er ført på blad B i fiskermanntallet
- eier har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene før forliset eller havariet

Nærings- og fiskeridepartementet har også fastsatt instruks 22. juni 2018 om tildeling av leiefartøytillatelse og om unntak fra kvoteutnyttelse ved havari og forlis (leiefartøyinstruksen). Instruksen gir nærmere retningslinjer for behandlingen av søknader om leiefartøytillatelse, herunder om hva som kan anses som havari eller forlis, kravet om vesentlig driftsavbrudd og den generelle praktiseringen av regelverket.

3.3 Nærmere om behovet for endring

Dagens vilkår ivaretar flere av hensynene som lå til grunn for innføringen av ordningen. Vilkårene om manntallsføring på blad B og tidligere deltakelse i fisket ble blant annet innført for å avgrense ordningen til etablerte yrkesfiskere. Kravet om manntallsføring på blad B bidrar til å avgrense ordningen til fartøyeiere som har fiske som hovednæring, mens kravet om tidligere deltakelse sikrer en dokumentert tilknytning til det aktuelle fisket.

Vilkårene kan imidlertid i enkelte tilfeller avskjære fartøyeiere som har deltatt i det aktuelle fisket. Dette kan blant annet gjelde fartøyeiere som rammes av forlis eller havari kort tid etter oppstart, eller fartøyeiere som over tid har drevet fiske i kombinasjon med annen virksomhet og derfor ikke er ført på blad B i fiskermanntallet.

Problemstillingen er ikke begrenset til fartøyeiere i etableringsfasen. Også fartøyeiere som over tid har drevet fiske i kombinasjon med annen virksomhet og derfor står på blad A i fiskermanntallet, kan ha betydelige investeringer knyttet til fartøyet og være avhengige av inntektene fra fisket. Behovet for å opprettholde driften etter forlis eller havari kan gjøre seg gjeldende på tilsvarende måte for disse fartøyeierne.

Fiskeridirektoratet mener på denne bakgrunn at det er grunn til å vurdere om dagens vilkår gir en hensiktsmessig avgrensning av hvem som kan få tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis eller havari.

3.4 Tallmateriale

Fiskeridirektoratet har undersøkt hvor mange fartøyeiere med registrert torskefangst i åpen gruppe som oppfyller dagens vilkår for bruk av leiefartøy, og hvordan antallet varierer under ulike kombinasjoner av manntalls- og deltakelseskrav. Analysen er avgrenset til torskefisket fordi tilgjengelig datagrunnlag gir en etterprøvbar og sammenlignbar registrering av tidligere deltakelse i fisket. Fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord utgjør samtidig en sentral del av de åpne fiskeriene og gir derfor et relevant grunnlag for å illustrere hvordan de aktuelle vilkårene virker.

Analysen er beregnet med 2026 som hendelsesår og omfatter 2 307 fartøyeiere. Analysen er avgrenset til fartøyeiere med registrert torskefangst i åpen gruppe nord for 62 grader nord med konvensjonelle redskap i minst ett av årene 2023 til 2026. Fartøyeierne må på tidspunktet for analysen være majoritetseiere i minst ett aktivt merkeregistrert fartøy. Manntallsstatus er basert på årstatus for 2026.

Det aktuelle fisket omfatter torsk, hyse og sei, men datagrunnlaget gjør det ikke mulig å identifisere tidligere deltakelse gjennom hyse- og seifangst på tilsvarende måte som for torsk. Fartøyeiere som bare har registrert fangst av hyse eller sei, inngår derfor ikke i analysepopulasjonen. Tallene viser dermed ikke den samlede virkningen av forslaget i alle fiskerier i åpen gruppe, men belyser forskjellen mellom dagens vilkår og de vurderte regelalternativene.

Tabell 1. Antall fartøyeiere som oppfyller ulike kombinasjoner av vilkår

Regelalternativ	Antall fartøyeiere	Netto endring fra dagens vilkår
Dagens vilkår	1 260	0
Bare endret manntallskrav – føring i fiskermanntallet	1 742	483
Bare endret krav til tidligere deltakelse – inneværende eller foregående kalenderår	1 577	318
Begge vilkårene endret	2 154	894

Kilde: Fiskeridirektoratets registre. Tabellen viser antall fartøyeiere som oppfyller dagens vilkår og de ulike kombinasjonene av manntalls- og deltakelseskrav som er vurdert. Dagens vilkår innebærer føring på blad B og registrert torskefangst i minst to av årene 2023, 2024 og 2025. De øvrige radene viser virkningen av å endre ett eller begge disse vilkårene.

Tabellen viser hvor mange fartøyeiere i den analyserte populasjonen som oppfyller de ulike kombinasjonene av manntalls- og deltakelseskrav.

Tabell 2. Fordeling av fartøyeiere etter manntalls- og deltakelseskrav

Vilkår som ikke oppfylles etter dagens regler	Antall fartøyeiere
Kravet til tidligere deltakelse	376
Kravet om føring på blad B	468
Begge vilkårene	108
Sum	952

Kilde: Fiskeridirektoratets registre. Tabellen viser hvordan fartøyeiere fordeler seg mellom kravene til manntallsføring og tidligere deltakelse. Gruppene viser hvilket av dagens to vilkår fartøyeierne ikke oppfyller.

Tabell 2 viser fartøyeiere som ikke oppfyller dagens kombinasjon av manntalls- og deltakelseskrav, mens tabell 1 viser hvor mange fartøyeiere som oppfyller de ulike kombinasjonene av vilkår. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Forskjellen skyldes at enkelte fartøyeiere oppfyller dagens krav om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene, men ikke kravet om deltakelse i inneværende eller foregående kalenderår.

Tallmaterialet viser hvem som i den analyserte torskepopulasjonen etter tilgjengelige registeropplysninger oppfyller de ulike kombinasjonene av manntalls- og deltakelseskrav. Tallene gir ikke grunnlag for å anslå den samlede virkningen i alle fiskerier i åpen gruppe eller hvor mange flere søknader eller tillatelser en eventuell endring av regelverket kan føre til. En søknad vil først være aktuell dersom fartøyeieren rammes av et forlis eller havari og de øvrige vilkårene for leiefartøytillatelse er oppfylt.

3.5 Fiskeridirektoratets vurdering

Fiskeridirektoratet har vurdert om kravene om manntallsføring på blad B og deltakelse i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene fortsatt utgjør en hensiktsmessig avgrensning av adgangen til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis eller havari.

Da forslaget om å utvide adgangen til bruk av leiefartøy i åpen gruppe ble sendt på høring i 2017, ble den restriktive innretningen blant annet begrunnet med risikoen for skjult kvoteleie og uønsket press på kvotegrunnlaget. Kravene om manntallsføring på blad B og tidligere deltakelse i fisket ble fastsatt som avgrensninger av ordningen.

Fiskeridirektoratet viser til at enkelte av hensynene som lå til grunn for disse avgrensningene har nær sammenheng med mer overordnede spørsmål om innretningen av åpen gruppe. Departementet har presisert at temaer som er vurdert av arbeidsgruppen som har sett på innretningen av åpen gruppe i fisket etter torsk nord for 62 grader nord, jf. Stortingets vedtak 599 (2023–2024), skal følges opp i en egen prosess. Vurderingen nedenfor er derfor avgrenset til om vilkårene for bruk av leiefartøy ved forlis eller havari gir en hensiktsmessig avgrensning av ordningen.

Ved vurderingen legger Fiskeridirektoratet vekt på at en leiefartøytillatelse ikke gir fartøyeieren adgang til et fiske vedkommende ellers ikke har adgang til å delta i. Tillatelsen gjør det mulig å videreføre en eksisterende fiskeriaktivitet med et annet fartøy i en midlertidig periode etter forlis eller havari.

Fiskeridirektoratet vurderer samtidig at hensynene til kontroll og til å motvirke omgåelse av leiefartøyregelverket fortsatt kan ivaretas selv om kravene om manntallsføring på blad B og tidligere deltakelse justeres. Det må fortsatt foreligge et forlis eller havari som omfattes av

leiefartøybestemmelsen og leiefartøyinstruksen, og hendelsen må medføre vesentlig driftsavbrudd. Fartøyeieren må dessuten oppfylle vilkårene for deltakelse i det aktuelle fisket, og leiefartøyet må oppfylle bestemmelsens lengdekrav. De øvrige vilkårene etter leiefartøybestemmelsen og leiefartøyinstruksen videreføres, og ordningen skal fortsatt praktiseres strengt.

Den konkrete saken som ligger til grunn for departementets bestilling illustrerer problemstillingen som er beskrevet i punkt 3.3. Dagens vilkår kan avskjære fartøyeiere med reell tilknytning til det aktuelle fisket fra å benytte leiefartøyordningen.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering bør vilkårene i større grad knyttes til fartøyeierens faktiske og dokumenterte deltakelse i fisket enn til om vedkommende er registrert på blad A eller blad B. Manntallsstatus alene gir ikke nødvendigvis et presist uttrykk for fartøyeierens aktivitet. Kravet om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene kan på sin side utelukke fartøyeiere som har deltatt i fisket i nyere tid, men som ikke oppfyller dette vilkåret.

Spørsmålet er etter dette hvordan vilkårene kan justeres slik at ordningen fortsatt er tilstrekkelig avgrenset, samtidig som fartøyeiere med dokumentert tilknytning til fisket ikke avskjæres fra å benytte leiefartøy ved forlis eller havari.

Vurdering av alternative løsninger

Fiskeridirektoratet har vurdert ulike alternative løsninger for å følge opp problemstillingen som er reist i departementets bestilling.

Alternativ 1: Lemping av ett av dagens vilkår

Fiskeridirektoratet har vurdert om problemstillingen kan løses ved å lempe på ett av dagens vilkår.

Ett alternativ er å åpne for fartøyeiere som er ført på blad A i fiskermanntallet, men videreføre kravet om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene. Dette vil kunne omfatte fartøyeiere på blad A som har drevet det aktuelle fisket over tid, men ikke fartøyeiere som rammes av forlis eller havari kort tid etter oppstart.

En annen mulighet er å videreføre kravet om manntallsføring på blad B, men lempe på kravet til tidligere deltakelse. Dette vil kunne omfatte enkelte nyetablerte fartøyeiere som er ført på blad B, men fortsatt utelukke fartøyeiere som har deltatt i fisket og er ført på blad A.

Tallmaterialet i punkt 3.4 viser hvordan antallet fartøyeiere varierer under ulike kombinasjoner av manntalls- og deltakelseskrav. Dersom bare manntallskravet endres, oppfyller 1 742 fartøyeiere disse vilkårene i den analyserte populasjonen. Dersom bare kravet til tidligere deltakelse endres, oppfyller 1 577 fartøyeiere disse vilkårene. Dersom både manntallskravet og kravet til tidligere deltakelse endres, oppfyller 2 154 fartøyeiere disse vilkårene.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering viser tallmaterialet at en endring av bare ett av vilkårene ikke fullt ut løser problemstillingen som er reist i departementets bestilling. Tallene viser at både manntallskravet og kravet til tidligere deltakelse har betydning for hvilke fartøyeiere som faller utenfor dagens ordning.

Alternativ 2: Særregel for fartøyeiere i etableringsfasen

Fiskeridirektoratet har vurdert om lempingen kan avgrenses til fartøyeiere i etableringsfasen. En slik løsning vil ligge nær den konkrete saken som ligger til grunn for bestillingen. Det vil imidlertid være krevende å fastsette objektive og treffsikre kriterier for hvem som skal anses som nyetablert, blant annet fordi fartøyeieren kan ha hatt tidligere direkte eller indirekte eierinteresser i andre fiskefartøy.

En slik avgrensning vil dessuten bare avhjelpe situasjonen for fartøyeiere som nylig har startet opp i fisket. Problemstillingen gjelder imidlertid også fartøyeiere som over tid har deltatt i det aktuelle fisket, men som er ført på blad A i fiskermanntallet fordi de kombinerer fiske med annen virksomhet. Disse vil ikke omfattes av en særregel for fartøyeiere i etableringsfasen, selv om behovet for å opprettholde driften etter forlis eller havari kan være tilsvarende.

Alternativ 3: Unntaksadgang i særlige tilfeller

Fiskeridirektoratet har videre vurdert å beholde dagens vilkår som hovedregel, kombinert med en adgang til å gjøre unntak i særlige tilfeller. En slik løsning kan avhjelpe enkelte urimelige utslag, men vil kreve skjønnsmessige vurderinger av hva som utgjør et særlig tilfelle. Dette kan gi mindre forutsigbarhet for fartøyeierne, føre til ulik praksis og gjøre ordningen mer ressurskrevende å forvalte.

Fiskeridirektoratets vurdering av alternativene

Fiskeridirektoratet mener på denne bakgrunn at ingen av de vurderte alternativene alene gir en tilstrekkelig treffsikker og forutsigbar løsning. Tallmaterialet viser at både manntallskravet og kravet til tidligere deltakelse har selvstendig betydning for hvilke fartøyeiere som faller utenfor dagens ordning. En særregel for fartøyeiere i etableringsfasen vil gi nye avgrensningsspørsmål, mens en unntaksadgang i særlige tilfeller vil gjøre ordningen mer skjønnsmessig og ressurskrevende å praktisere.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering viser tallmaterialet at både manntallskravet og kravet til tidligere deltakelse har betydning for hvilke fartøyeiere som faller utenfor dagens ordning. En endring av bare ett av vilkårene vil derfor ikke fullt ut løse problemstillingen som er reist i departementets bestilling. Tallmaterialet underbygger dermed behovet for å vurdere en løsning hvor begge vilkårene endres.

Kravet til tidligere deltakelse

Fiskeridirektoratet har vurdert om dagens krav om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene bør erstattes med et krav om deltakelse i inneværende eller foregående kalenderår.

Et slikt krav vil legge større vekt på fartøyeierens deltakelse i tiden nærmest forliset eller havariet. Kravet vil dermed kunne omfatte fartøyeiere som nylig har startet eller gjenopptatt deltakelsen i fisket, men som ikke oppfyller dagens krav om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene.

Tallmaterialet i punkt 3.4 viser at kravet til tidligere deltakelse har selvstendig betydning for hvilke fartøyeiere som faller utenfor dagens ordning.

En slik løsning forutsetter fortsatt at fartøyeieren faktisk har deltatt i det aktuelle fisket. Fartøyeiere som rammes av forlis eller havari før de har deltatt i fisket, vil derfor ikke omfattes av ordningen.

Med deltakelse i det aktuelle fisket menes deltakelse i det fiskeriet det søkes om å benytte leiefartøy i. Det er dermed ikke tilstrekkelig at fartøyeieren har registrert fangst av den aktuelle arten som tilfeldig bifangst i et annet fiske. Kravet skal sikre at leiefartøyordningen knyttes til fartøyeiere som har utøvd det aktuelle fisket før forliset eller havariet.

Fiskeridirektoratet har vurdert om også fartøyeiere som rammes av forlis eller havari før første deltakelse i det aktuelle fisket bør omfattes av ordningen. En slik utvidelse vil imidlertid kreve nærmere vurderinger av om fartøyeieren hadde konkrete og dokumenterbare planer om deltakelse i fisket, og om fartøyet var klargjort for dette. Dette vil kunne gi nye avgrensningsspørsmål og gjøre bestemmelsen mindre forutsigbar og mer ressurskrevende å praktisere.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering bør leiefartøyordningen være forbeholdt fartøyeiere med en dokumentert tilknytning til det aktuelle fisket. Kravet om faktisk deltakelse bidrar til å sikre at ordningen brukes til å videreføre en eksisterende fiskeriaktivitet som blir avbrutt av forlis eller havari. Dersom også fartøyeiere som ennå ikke har deltatt i fisket skal omfattes, vil ordningen i større grad kunne åpne for at fiske som ellers ikke ville blitt gjennomført, kan utøves ved bruk av leiefartøy.

Disse hensynene taler etter Fiskeridirektoratets vurdering for at ordningen fortsatt bør forutsette faktisk deltakelse i det aktuelle fisket. Dette gir en objektiv og etterprøvbare avgrensning og er i tråd med formålet om å gjøre det mulig å videreføre et påbegynt fiske som blir avbrutt som følge av forlis eller havari.

Fiskeridirektoratet har også vurdert om kravet om deltakelse i minst to av de tre foregående årene i § 51 femte ledd første punktum bør endres. Første punktum gjelder tilfeller der en leiefartøytilatelse for lukket gruppe gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe.

Deltakelseskravet skal i disse tilfellene sikre at det åpne fisket har inngått i driftsgrunnlaget til

det forliste eller havarte fartøyet eller utskiftingsfartøyet. Problemstillingen skiller seg dermed fra tilfellene som reguleres i annet punktum, hvor det kan gis en selvstendig leiefartøytillatelse i åpen gruppe.

Departementets bestilling og den konkrete saken som ligger til grunn for denne, gjelder vilkårene for bruk av leiefartøy i åpen gruppe etter § 51 femte ledd annet punktum. Fiskeridirektoratet foreslår derfor ikke endringer i vilkåret om deltakelse i minst to av de tre foregående årene etter første punktum i denne høringen.

Fiskeridirektoratet viser til at enkelte åpne fiskerier kan være stengt i ett eller flere år. Bestemmelsen må derfor fortsatt ta høyde for tilfeller hvor det aktuelle fisket har vært stengt i de årene det skal ses hen til ved vurderingen av tidligere deltakelse. Direktoratet foreslår derfor å videreføre gjeldende særregel for stengte fiskerier.

Vurdering av aktivitetens omfang

Fiskeridirektoratet har vurdert om det bør stilles nærmere krav til aktivitetens omfang, for eksempel basert på omsatt fangst, landet kvantum eller antall leveranser.

Et økonomisk krav etter mønster av definisjonen av ervervsmessig fiske i ervervstillatelsesforskriften § 1 vil være objektivt og etterprøvbart. Et slikt krav kan imidlertid utelukke fartøyeiere som rammes av forlis eller havari kort tid etter oppstart eller før omsetningsterskelen er nådd. Kravet kan dermed gjøre det vanskelig å fange opp den typen tilfeller som ligger til grunn for departementets bestilling.

Terskler basert på fangstverdi, kvantum eller antall leveranser kan også slå ulikt ut mellom fiskeriene som følge av variasjoner i blant annet sesonglengde, fangstverdi og leveringsmønster. Det vil derfor være vanskelig å fastsette én generell terskel som gir en hensiktsmessig avgrensning i alle åpne fiskerier. Et skjønnsmessig krav om aktivitet av et visst omfang vil på sin side kunne gi mindre forutsigbarhet og mer ressurskrevende saksbehandling.

Fiskeridirektoratet viser i denne sammenhengen til at behandlingen av søknader om leiefartøytillatelse allerede forutsetter konkrete og til dels ressurskrevende vurderinger. Dette gjelder blant annet om det foreligger et havari som omfattes av leiefartøybestemmelsen og leiefartøyinstruksen, og om forliset eller havariet medfører vesentlig driftsavbrudd. Hensynet til forutsigbarhet og enkel praktisering taler derfor for at de øvrige inngangsvilkårene så langt som mulig er objektive og etterprøvbare.

Et krav om faktisk deltakelse i det aktuelle fisket innebærer at også deltakelse av begrenset omfang kan være tilstrekkelig. Kravet kan dermed omfatte fartøyeiere som har deltatt i fisket, uten at det må foretas en nærmere vurdering av aktivitetens økonomiske verdi eller omfang. Leiefartøytillatelse vil likevel bare kunne gis dersom også de øvrige vilkårene i regelverket er oppfylt. Det må blant annet foreligge et forlis eller havari som omfattes av leiefartøybestemmelsen og leiefartøyinstruksen, og hendelsen må medføre vesentlig

driftsavbrudd. Fartøyeieren må også oppfylle vilkårene for deltakelse i det aktuelle fisket, og leiefartøyet må oppfylle bestemmelsens lengdekrav.

Fiskeridirektoratet har på denne bakgrunn vurdert at de øvrige vilkårene i regelverket kan gi en tilstrekkelig avgrensning av ordningen også uten en særskilt økonomisk eller kvantitativ terskel for den tidligere deltakelsen.

Fiskeridirektoratets forslag

På bakgrunn av vurderingene ovenfor mener Fiskeridirektoratet at en generell justering av vilkårene er mer hensiktsmessig enn en særregel for enkelte grupper av fartøyeiere eller en skjønnsmessig adgang til å gjøre unntak i særlige tilfeller.

Fiskeridirektoratet foreslår derfor at kravet om manntallsføring på blad B erstattes med et krav om at fartøyeieren er ført i fiskermanntallet. Direktoratet foreslår videre at kravet om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene erstattes med et krav om at fartøyeieren har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i inneværende eller foregående kalenderår før forliset eller havariet.

Det foreslås fortsatt krav om faktisk deltakelse i det aktuelle fisket. Det foreslås ikke krav om at deltakelsen må ha skjedd med det forliste eller havarerte fartøyet, og det foreslås heller ikke en særskilt økonomisk eller kvantitativ terskel for deltakelsen.

De øvrige vilkårene for bruk av leiefartøy videreføres.

Spørsmål til høringsinstansene

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på forslaget. Direktoratet ber særlig om innspill til:

- om kravet om manntallsføring på blad B bør erstattes med et krav om at fartøyeieren er ført i fiskermanntallet,
- om kravet om deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene bør erstattes med et krav om deltakelse i inneværende eller foregående kalenderår,
- om ordningen fortsatt bør forutsette faktisk deltakelse i det aktuelle fisket,
- om det bør stilles nærmere krav til aktivitetens omfang, og hvordan et slikt krav i så fall bør utformes.

4. Øvrige endringer i deltakerforskriften for 2027

Fiskeridirektoratet kan på vanlig måte vurdere ytterligere endringer i deltakerforskriften for 2027.

Utover forslagene som omtales i punkt 2 og 3 foreslår Fiskeridirektoratet ikke materielle endringer i deltakerforskriften for 2027. Det kan likevel bli gjort nødvendige tekniske

justeringer, oppdateringer av paragrafhenvisninger og språklige endringer uten materiell betydning.

5. Konsekvensene av forslagene i høringen

5.1 Videreføring av overgangsordning for kveite

Forslaget om å videreføre overgangsordningen innebærer at fartøy som fortsatt ikke oppfyller kravet om én enkelt majoritetseier kan fortsette å delta i åpen gruppe i fisket etter kveite nord for 62 grader nord i 2027, forutsatt at fartøyet deltok med samme eierkonstellasjon i fisket i 2025.

Tallmaterialet i punkt 2.2 viser at 64 fartøy var omfattet av overgangsordningen ved innføringen av kravet om én enkelt majoritetseier. Per 9. september 2026 hadde tre fartøy fått registrert én majoritetseier, mens 58 fartøy fortsatt ikke oppfylte kravet. Forslaget om videreføring vil dermed kunne få betydning for en begrenset gruppe fartøy som fortsatt ikke har gjennomført nødvendige tilpasninger av eierstrukturen.

Tallmaterialet viser også at de fleste av fartøyene som fortsatt ikke oppfyller majoritetseierkravet hadde begrenset registrert fangstverdi fra kveite i perioden 1. januar til 9. september 2026. Samtidig hadde flere av fartøyene fortsatt aktivitet i fisket. Forslaget kan derfor bidra til å opprettholde muligheten til deltakelse for fartøyeiere som ennå ikke har gjennomført nødvendige tilpasninger.

For forvaltningen innebærer forslaget at det fortsatt vil være nødvendig å vurdere om fartøy omfattes av overgangsordningen, herunder om fartøyet deltok med samme eierkonstellasjon i fisket i 2025. Siden ordningen videreføres for den samme kretsen av fartøy som allerede var omfattet ved innføringen av kravet, vil ordningen fortsatt være avgrenset til en nærmere bestemt gruppe fartøy.

5.2 Endringer i leiefartøyregelverket for åpen gruppe

Forslaget kan gi flere fartøyeiere mulighet til å opprettholde driften etter forlis eller havari. Dette gjelder blant annet fartøyeiere som har deltatt i det aktuelle fisket, men som ikke oppfyller dagens krav om føring på blad B eller deltakelse i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene.

Tallmaterialet i punkt 3.4 illustrerer hvordan de foreslåtte endringene kan påvirke kretsen av fartøyeiere som oppfyller de vilkårene som foreslås endret i denne høringen. Beregningen for den analyserte populasjonen viser at 894 flere fartøyeiere oppfyller kravene til manntallsføring og tidligere deltakelse etter den foreslåtte løsningen enn etter dagens regler. Tallet sier ikke noe om hvor mange fartøyeiere som vil oppfylle de øvrige vilkårene for leiefartøytillatelse eller hvor mange tillatelser som faktisk kan bli gitt.

Analysen er avgrenset til fartøyeiere med registrert torskefangst i åpen gruppe nord for 62 grader nord med konvensjonelle redskap. Resultatet kan derfor ikke uten videre overføres til andre fiskerier i åpen gruppe eller brukes til å tallfeste forslagets samlede virkning.

Beregningen gir heller ikke grunnlag for å anslå hvor mange flere søknader eller tillatelser forslaget vil føre til. En fartøyeier vil bare ha behov for leiefartøytillatelse dersom vedkommende rammes av et forlis eller havari som omfattes av leiefartøybestemmelsen og leiefartøyinstruksen, og hendelsen medfører vesentlig driftsavbrudd. De øvrige vilkårene for leiefartøytillatelse vil også gjelde.

Forslaget kan medføre noe økt ressursbruk for Fiskeridirektoratet dersom antallet søknader øker. Det er imidlertid usikkert om og i hvilken grad dette vil skje. Forslaget bygger på objektive og etterprøvbare vilkår og antas derfor å være enklere å praktisere enn en ordning basert på skjønnsmessige vurderinger av særlige tilfeller.

6. Forslag til forskriftstekst

6.1 Endring i bestemmelse om fiske etter kveite nord for 62 grader nord

Fiskeridirektoratet foreslår at overgangsordningen for fartøy uten én enkelt majoritetseier videreføres i 2027.

Deltakerforskriften § 42 a første ledd bokstav d skal lyde:

d. én enkeltperson må direkte eller indirekte gjennom foretak inneha mer enn 50 prosent av eierandelene i fartøyet. Fartøyet kan likevel delta uten én enkeltperson som majoritetseier dersom fartøyet deltok med samme eierkonstellasjon i fisket etter kveite nord for 62 grader nord i 2025.

Forslaget innebærer en videreføring av den overgangsordningen som ble innført for 2026. Det innføres ikke et nytt krav om at fartøyet også må ha deltatt i fisket i 2026.

6.2 Forslag til endring i leiefartøybestemmelsen

Forslaget innebærer ingen endringer i bestemmelsens øvrige innhold. Endringene gjelder kravene til manntallsføring og tidligere deltakelse i fisket.

Forslag til endring i § 51 femte ledd (forslag til endring markert med uthevet tekst):

Tillatelse til å benytte leiefartøy i lukket gruppe etter første eller tredje ledd kan gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe dersom det forliste/havarerte fartøyet eller utskiftingsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene. Det kan dessuten gis tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis/havari dersom leiefartøyet har en største lengde på under 11 meter, og eier

av det forliste/havarerte fartøyet er **ført i fiskermanntallet** og har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i **inneværende eller foregående kalenderår før** forliset/havariet. Det relevante fartøyet anses for å ha deltatt i åpen gruppe i et fiske i **et kalenderår** etter dette ledd dersom det var påmeldt og fylte vilkårene for å delta, men ikke ble trukket ut i loddtrekning. Dersom fisket har vært stengt i minst ett av de tre foregående årene, kan det etter dette ledd ses hen til de tre siste årene fisket ikke har vært stengt, forutsatt at fisket ikke har vært stengt i mer enn sju av de siste 10 årene.

Med hilsen

Oddny Vibeke Irene Svendsen
seksjonssjef

Jannicke Sævik Gangstad
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Agder Fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	Arendal
Bivdu	c/o Inge Arne Eriksen	9516	Alta
	Rødsvingelveien 35		
Buskerud Fylkeskommune	Hauges gate 89	3019	Drammen
Det Norske Maskinistforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Finnmark Fylkeskommune	Postboks 701	9815	Vadsø
Fiskebåt	Røysegata 15	6003	Ålesund
Innlandet Fylkeskommune	Postboks 4404	2325	Hamar
Møre Og Romsdal Fylkeskommune	Postboks 2500	6404	Molde
Nord Fiskarlag	Konrad Klausens vei	8003	Bodø
	4D		
Nordland Fylkeskommune	Postboks 1485	8048	Bodø
	Fylkeshuset		
Norges Fiskarlag	Postboks 1233	7462	Trondheim
	Torgarden		
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8388	Ramberg
Norges Råfisklag Sa	Postboks 6162	9291	Tromsø
	Stakkevollan		
Norges Sildesalgslag Sa	Slottsgaten 3	5003	Bergen
Norsk Sjømannsforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Norsk Sjøoffisersforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Oslo Kommune	Postboks 2500 Vika	0037	Oslo
Pelagisk Forening	Slottsgaten 3	5003	Bergen
Regelrådet	Kartverksveien 21	3511	Hønefoss
Rogaland Fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	Stavanger
Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok
Sør-Norges Fiskarlag	Postboks 936	6001	Ålesund
Telemark Fylkeskommune	Postboks 2844	3702	Skien
Troms Fylkeskommune	Postboks 6600	9296	Tromsø
Trøndelag Fylkeskommune	Fylkets hus Postboks	7735	Steinkjer
	2560		
Vestfold Fylkeskommune	Vestfold	3105	Tønsberg
	fylkeskommune		
	Sentralt fakturamottak		
	Postboks 1213		
	Trudvang		
Vestland Fylkeskommune	Askedalen 2	6863	Leikanger
Østfold Fylkeskommune	Oscar Pedersens vei	1721	Sarpsborg
	39		

Kopi til:

Nærings- Og Fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	Oslo
----------------------------------	-------------------	------	------

1. Bestilling - Høring av deltakerforskriften for 2027 mv.

